

Enheten för naturvård

Edsbro Kyrksjö SE0110223

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

Namn	Edsbro kyrksjö	Areal	39,8 ha
Natura 2000-kod	SE0110223		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
Ingen livsmiljö finns rapporterad från området.			

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18563-2017**Ingående arter enligt art-och habitatdirektivet**

Denna art finns upptagen i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns även andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella arter i tabell 2.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
1042	Citronfläckad kärrtrollslända	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
1355	Utter	<i>Lutra lutra</i>

Bevarandesyfte för Edsbro kyrksjö

Bevarandesyftet och beskrivningen av arter nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arterna. I Edsbro kyrksjö prioriteras utter. Uppland är ett de mest uttärtäta landskapen i Sverige. Utvecklingen av utterstammen var i Uppland varit mycket positiv mellan 1995 och 2005 då inventeringar gjordes. Troligen finns fortfarande gott om utter i landskapet.

Det finns inga särskilt prioriterade åtgärder för området.

Bevarandemål för Edsbro kyrksjö**Citronfläckad kärrtrollslända (1042)**

- Populationen av citronfläckad kärrtrollslända ska vara livskraftig.
- Artens livsmiljö ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd.

Utter (1355)

- Populationen av utter ska vara livskraftig och det ska finnas en regelbunden reproduktion.
- Zoner av skyddande strandvegetation ska bevaras.
- Artens livsmiljö ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18563-2017

Beskrivning av området

Natura 2000-området Edsbro Kyrksjö ligger i Norrtälje kommun, ca 4 km norr om sjön Erken. Strax väster om området ligger Edsbro samhälle. Området sträcker sig sedan österut, nästan ända bort till sjön Närdingen. Natura 2000-området utgörs av ett till stora delar kraftigt igenvuxet sjö- och åssystem som avvattnas i Edeboviken. Det skyddade läget, den skyddande vegetationen samt den goda tillgången på fisk och grodor gör området viktigt som reproduktionsområde för utter. Norr om vattensystemet är landskapet kulturpräglat med omväxlande öppna uppodlade marker och skogsbevuxna partier, medan skogen dominerar söderut. I anslutning till området finns kulturhistoriskt intressanta byggnader och fornlämningar. I den västra och sydöstra delen finns riksintressanta områden för kulturmiljön (i sydost ingår en mycket liten del av riksintresset som i stort sett bara tangerar Natura 2000-området).

I början av 1900-talet reglerades sjöarna Närdingen, Sättern och Lillsjön med en damm vid Skebo bruk. Eftersom Edsbro Kyrksjö före sänkningen var en del av Närdingen och Sättern berördes även denna av företaget. Man sänkte dämmningsgränsen med 2 m, vilket innebar att den nya dämmningsgränsen låg 1,5 m under medelvattenytan före sänkningen. Landvinningen blev 54 hektar.

Den västra delen av Natura 2000-området är ett vattenskyddsområde. En del av detta parti är riskklassat (klass 1) då här finns en gammal masugn där det bedrivits en omfattande och långvarig verksamhet med stora avfallsmängder. Ämnen med hög farlighet, varav mycket tungmetaller, kan finnas här. Stora mängder verksamhetsavfall har lagts i och invid Edsbro Kyrksjö södra stränder.

Beskrivning av arter**Citronfläckad kärrtrollslända (1042)**

Citronfläckad kärrtrollslända lever i och vid vegetationsrika vatten som har en öppen vattenspegel då detta är nödvändigt vid äggläggningen. Larven lever i strandnära vatten som rovdjur på vatteninsekter och kräftdjur. Frånvaro av fisk är gynnsamt för arten.

Larvutvecklingen är vanligtvis 2-årig men beror på hur klimatet och födotillgången varit. Larverna kläcks till aduler från slutet av maj till mitten av juli beroende på hur varm vår och sommaren är. De fullvuxna trollsländorna är bra flygare och kan förflytta sig mer än 10 km mellan olika vattensystem i landskapet men håller sig vanligtvis i närheten av sin egen uppväxtplats.

Från Edsbro Kyrksjö finns en rapport om flera individ både hanar och honor. Sjön är troligen en lämplig miljö för arten, den låga rapporteringen gör det svårt att bedöma områdets betydelse.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18563-2017

Utter (1355)

Utter rör sig troligen i hela sjökedjan. I anslutning till blocksamlingar och trädrötter i de östra och västra delarna finns många lämpliga miljöer för gryt. I områdets östra del finns ett par kulturhistoriskt intressanta lador, där man gjort vissa röjningsinsatser för att synliggöra ladorna. Röjningen som den nu är gjord bedöms ha liten påverkan på områdets förutsättningar för utter. Den skyddande vegetationen med al, vide och vass ska även framöver hållas intakt vid lämpliga strandavsnitt längs åar och sjöutlopp. Åtgärder som innebär restaurering/återskapande av strandbeten på sjökedjans norra sida bedöms inte påverka uttern negativt, så länge vegetationen längs åar och sjöutlopp samt södra sidans vassområden hålls intakta.

Det finns ett åtgärdsprogram för bevarande av utter som tagits fram på uppdrag av Naturvårdsverket. Åtgärdsprogrammen är vägledande dokument som t.ex. presenterar olika åtgärder som gynnar artens bevarande.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Citronfläckad kärrtrollslända (1042)

- Skuggande igenväxning runt sjöarna då arten är starkt gynnad av solexponering.
- Igenväxning så att ingen vattenspegel återstår.

Utter (1355)

- Kraftig igenväxning av vattensystemet med syrebrist och fiskdöd som följd.
- Störningar från t.ex. båttrafik.
- Exploatering i direkt anslutning till stränderna (t.ex. byggnader och master).
- Röjningar av träd, buskar, vass och annan skyddande vegetation längs åsträckor, sjöutlopp och längs södra kanten.
- Långtgående sjörestaureringar.
- Minskat vattenstånd.
- Höga halter av miljögifter.
- Jakt och fiske med redskap som gör att utter fastnar som bifångst.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18563-2017**Bevarandeåtgärder med tidsplan****Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB i större delen av området. Dock inte allra längst ut i väster, som är planlagt område och där strandskyddet är upphävt. I det planlagda området finns en byggnadsplan från 1983, där marken anges som ”parkmark”.

Båda arterna är fridlysta enligt 5 § Artskyddsförordningen (2007:845).

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Edsbro kyrksjö. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Båda arterna	Åtgärder för att förhindra igenväxning av sjön (viss vegetationsrensning, ev en höjning av vattenståndet inom gällande vattendom etc). En utredning bör tas fram som belyser olika alternativ till åtgärder. <i>Om man ska utföra saneringar av tungmetaller i det riskklassade området måste detta göras på ett skonsamt sätt för att minimera exponering av skadliga ämnen.</i>	Vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående arter.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Citronfläckad kärrtrollslända (1042)	Okänt.
Utter (1355)	Okänt.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18563-2017

Inventeringar i området och andra referenser

Hammar, G. 2005. *Utvecklingen av Upplands utterpopulation under 1995-2004*. Norrtälje Naturvårdsfond, rapport 2005:1.

Stockholms tingsrätt, avd 5 Vattendomstolen. Vattendom VA 55/83 samt VA 9/87

Länsstyrelsen i Stockholms län. *Förorenade områden – Inventering av branscherna järnstål och manufaktur, primära och sekundära metallverk samt ferrolegeringsverk i Stockholms län*. Rapport 2006:01

Naturvårdsverket, 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av utter*. Fastställt 2006 och gäller perioden 2006-2010.

Byggnadsplan för Edsbro Masugn 1:1 mfl (0188-P83/0617; 0188-P83/0615)

Muntliga källor:

Gunnar Hammar och Kristoffer Stighäll (telefonsamtal 2006-09-27)

Webbadresser:

<http://www.lansmuseum.a.se>

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12Beteckning
511-18563-2017

Karta

